

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžso/228/2015
Identifikačné číslo spisu: 2014200539
Dátum vydania rozhodnutia: 24.02.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:2014200539.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: žalobcu: D. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom G., Poľská republika, právne zastúpený: V4 Legal, s.r.o., so sídlom Tvrdeho 783/4, 010 01 Žilina, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Bratislava, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č.7407-4/2013-BA zo dňa 20.08.2013, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo dňa 14. októbra 2015, č. k. 14S/122/2014-98, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 14. októbra 2015, č. k. 14S/122/2014-98 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trnave rozsudkom zo dňa 14. októbra 2015, č. k. 14S/122/2014-98, rozhodnutie žalovanej č. 7407-4/2013-BA zo dňa 20.08.2013 zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a), c), d) O.s.p. a vec vrátil správneho orgánu na ďalšie konanie. Súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť náhradu trov konania žalobcu.

V správnom konaní vydala Sociálna poisťovňa pobočka Senica rozhodnutie č. 23221-1/2011-SE zo dňa 22. augusta 2011, podľa ktorého zamestnancovi X. D., nar. X. C. XXXX, bytom G., Poľská republika nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti dňom 1. augusta 2010. Žalovaná ako druhostupňový orgán rozhodnutím č. 7407-4/2013-BA zo dňa 20. augusta 2013 odvolanie žalobcu zamietla a rozhodnutie Sociálnej poisťovne pobočka Senica č. 23221-1/2011-SE zo dňa 22. augusta 2011 potvrdila.

Z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Trnave vyplýva, že žalovaná svoje rozhodnutie odôvodnila iba tým, že výsledkami kontroly vykonanej pred vydaním napadnutého rozhodnutia nebolo preukázané, že by žalobca na území Slovenskej republiky reálne vykonával činnosť ako zamestnanec. Do odôvodnenia rozhodnutia boli prevzaté závery z vykonanej kontroly, paušálne zahŕňajúce všetkých zamestnancov kontrolovaného zamestnávateľa, ktorý medzičasom ukončil podnikateľskú činnosť na území SR. Nakoľko sa však rozhodnutie týka konkrétnych práv žalobcu ako individualizovanej osoby,

musí tomu zodpovedať aj dostatočne určité odôvodnenie. Bola teda posúdená ako dôvodná námietka žalobcu, že došlo k pochybeniu v tom, že pri posudzovaní výkonu činnosti občanov Poľskej republiky ako zamestnancov na území Slovenskej republiky nebola posudzovaná každá dotknutá osoba individuálne. Prvostupňový súd ďalej dôvodil, že za dohodu o určení právnych predpisov uplatniteľných na žalobcu podľa čl. 16 ods. 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 nemožno považovať list z 10.12.2013, ktorým žalovaná akceptovala návrh na uzatvorenie spoločnej dohody medzi Sociálnou poisťovňou a poľskou inštitúciou sociálneho zabezpečenia ZUS, v zmysle ktorej je v prípade 1236 osôb určené poľské zákonodarstvo a takto určené zákonodarstvo má konečnú platnosť. Z uvedeného listu totiž nevyplýva, či určenie poľského zákonodarstva platí aj pre žalobcov prípad. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 250k ods.1 O.s.p.

Rozsudok krajského súdu napadla žalovaná včas podaným odvolaním. Namietla, že pred vydaním napadnutého rozhodnutia sa Sociálna poisťovňa, pobočka Senica, dňa 24. júna 2011 pokúsila vykonať kontrolu reálneho výkonu činnosti zamestnancov v mieste sídla zamestnávateľa, pričom zistila, že na adrese podnikania 906 05 Sobotište 17, je len starý neobývaný dom. Z vyjadrenia Obecného úradu Sobotište vyplýva, že podnikateľský subjekt Adam Bocheňski - PROJEKT PLUS v obci nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť a podľa dostupných informácií ani v minulosti takúto činnosť na území obce nevykonával, resp. nemal v obci zriadenú prevádzku. Šetrením bolo zistené, že objekt na adrese Sobotište 17 bol zamestnávateľovi prenajatý, avšak od 30. mája 2011 bol vlastníkom nehnuteľnosti odvolaný súhlas so sídlom živnostníka „Adam Bochenski - PROJEKT PLUS“, z čoho vyplýva, že bol prenájom nehnuteľnosti, v ktorej má zamestnávateľ vedené sídlo podnikania, zrušený. Na základe kontroly sa nepodarilo preukázať, že zamestnávateľ prideloval zamestnancom prácu počas trvania pracovnoprávneho vzťahu a že zamestnanci prácu na území Slovenskej republiky skutočne vykonávali. Žalovaná poukazuje aj na skutočnosť, že zamestnávateľ Adam Bocheňski - PROJEKT PLUS zanikol dňa 21. septembra 2011, preto iné kontroly reálneho výkonu činnosti žalovaná a Národný inšpektorát práce nemohli vykonať. Na preukázanie reálneho výkonu činnosti zamestnancov nepostačuje len formálnym spôsobom deklarovanie podnikanie. Žalovaná poukazuje na to, že počet hodín, ktoré majú zamestnanci za mesiac odpracovať (napr. 8 hodín mesačne) a k tomu prislúchajúca mzda za vykonanú prácu (napr. 30 eur) vzbudzujú dôvodné pochybnosti o rentabilnosti, keďže zamestnanci dochádzajúci na územie Slovenskej republiky z Poľskej republiky individuálne a je teda predpoklad, že výdavky významným spôsobom presahujú príjmy, ktoré majú zamestnanci zaručené v pracovnej zmluve. Uvedené vyvoláva podozrenie z obchádzania právnych predpisov Poľskej republiky. Žalovaná má za to, že dôkazné bremeno leží nielen na nej, ale aj na žalobcovi a zamestnávateľovi a túto povinnosť si riadne nesplnili. Poukazuje tiež na skutočnosť, že dohoda medzi poľskou inštitúciou ZUS Váršava a Sociálnou poisťovňou nemusí mať podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia písomnú formu. V súlade s čl. 76 ods. 4 základného nariadenia Sociálna poisťovňa vo vzťahu k zamestnávateľovi Adam Bocheňski - PROJEKT PLUS, ako aj ostatným zamestnávateľom, ktorí zamestnávajú osoby s nízkym vymeriavacím základom a bydliskom v Poľskej republike, informovala poľskú inštitúciu sociálneho zabezpečenia ZUS Váršava, listom č. 36968-2/2013-BA zo dňa 25. júla 2013, že v prípade zamestnávateľov o.i. Adam Bocheňski - PROJEKT PLUS ide o spoločnosti, ktorých zamestnanci reálne nevykonávajú činnosť na území Slovenskej republiky. Poľská inštitúcia sociálneho zabezpečenia ZUS Váršava listom č. 992900/502/32/2013 zo dňa 10. októbra 2013 tieto skutočnosti akceptovala. Žalovaná má za to, že hoci v liste nie je uvedené, že určenie poľského zákonodarstva platí aj pre žalobcu, uvedené sa vzťahuje na každého zamestnanca zamestnávateľa Adam Bocheňski - PROJEKT PLUS v čase, za ktorý bola vykonaná kontrola Sociálnou poisťovňou, pretože z listu vyplýva, že zamestnanci u zamestnávateľa Adam Bocheňski - PROJEKT PLUS nepodliehajú slovenskej legislatíve. Vzhľadom na uvedené dôvody potom žalovaná navrhuje, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/122/2014-98 zo dňa 14. októbra 2015 zmenil tak, že žalobu zamietne.

Žalobca sa vo vyjadrení k odvolaniu pridržiaval dôvodov žaloby a mal za to, že odvolanie je neopodstatnené. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods.2

O.s.p. a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie alebo zmenu.

Ako vyplýva z prvostupňového rozhodnutia žalovanej, zamestnávateľ Adam Bocheňski - PROJEKT PLUS, Sobotište 17, 906 05 Sobotište IČO: 45681848 prihlásil žalobcu do poistenia odo dňa 1. augusta 2010 ako svojho zamestnanca. Zamestnávateľom teda bola fyzická osoba: K. R., trvale bytom Q., Poľská republika. Ako ďalej vyplýva z výpisu zo živnostenského registra zo dňa 21. mája 2012, nachádzajúceho sa v administratívnom spise žalovanej, živnostenské oprávnenie zamestnávateľovi žalobcu zaniklo dňa 21. septembra 2011.

Podľa § 2 zákona č.455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (ďalej len „živnostenský zákon“) živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku a za podmienok ustanovených týmto zákonom.

Zánik živnostenského oprávnenia má iba ten dôsledok, že fyzická osoba už nie je oprávnená vykonávať živnosť. Zánikom živnostenského oprávnenia však nedochádza k zániku povinností fyzickej osoby, ktoré jej vznikli počas prevádzkovania živnosti, vrátane povinností, ktoré takej fyzickej osobe vznikli v spojení so zamestnávaním zamestnancov. Nedochádza preto ani k zániku zodpovednosti, ktoré takej fyzickej osobe ako zamestnávateľovi vznikli podľa predpisov sociálneho poistenia.

K. R. bol účastníkom správneho konania aj po zániku jeho živnostenského oprávnenia v súlade s § 173 ods. 1 zákona č.461/2003 Z.z. ako fyzická osoba, o ktorej právach alebo povinnostiach ustanovených týmto zákonom sa má konať alebo ktorej práva alebo povinnosti ustanovené týmto zákonom môžu byť rozhodnutím správnych orgánov priamo dotknuté, a to najmä vo vzťahu k jeho prípadným odvodovým povinnostiam na sociálne poistenie podľa § 141 ods. 1 a § 144 ods. 1 zákona č.461/2003 Z.z., resp. právu na vrátenie poistného zaplateného bez právneho dôvodu podľa § 145 ods. 1 tohto zákona.

Vzhľadom na uvedené je potom potrebné konštatovať, že v dôsledku zániku živnostenského oprávnenia živnostníka Adam Bocheňski - PROJEKT PLUS, Sobotište 17, 906 05 Sobotište IČO: 45681848 nezankla spôsobilosť fyzickej osoby K. R., trvale bytom Q., Poľská republika, byť účastníkom konania, a preto bolo potrebné aj v konaní pred správnym súdom konať aj s K. R. ako účastníkom správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Krajský súd postupoval nesprávne, keď do konania ako účastníka nepribral K. R., podľa § 250 ods.1 veta druhá O.s.p. Odvolací súd preto rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 250ja ods.3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) a ods. 2 O.s.p.

V ďalšom konaní krajský súd priberie do konania K. R., trvale bytom Q., Poľská republika, rozhodnutie odporkyne preskúma v rozsahu žaloby a vo veci znovu rozhodne. V novom rozhodnutí vo veci znovu rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.